

Aan: IGOV
Van: Arthur van Wylick (Voorzitter NEDU)
Betreft: Indeling OV aansluitingen (GV of KV) als gevolg van Artikel 1 lid 2
Datum: 6 november 2012

Het doel van deze notitie is om IGOV, de gemeenten en overige overheden inzicht te verschaffen in de verschillende aspecten die betrekking hebben op de indeling van hun organisatorische eenheid voor openbare verlichting in het segment grootverbruik of kleinverbruik.

In het kort zijn de onderstaande punten van belang bij deze indeling:

- Het programma Stroomopwaarts is ingesteld om de dienstverlening aan consumenten te verbeteren. Door dit programma komen er meer verschillen tussen kleinverbruik en grootverbruik. Maatwerkoplossingen zoals bundeling van individuele aansluitingen onder een virtuele EAN passen niet binnen de structuur van kleinverbruik.
- Gemeenten worden door de introductie van OVL telemanagement systemen in grootverbruik beter gefaciliteerd, dan met alleen slimme meters. Met telemanagement systemen krijgen de gemeenten een vergelijkbaar inzicht in hun verbruik en daarnaast kunnen ze ook meer invloed krijgen op de schakelplannen voor hun openbare verlichting.
- Besparingen door het aanpassen van schakeltijden of door statisch dimmen kunnen tot uiting komen in de brandurentabel.
- Onbemeten aansluitingen passen qua structuur niet goed in het administratief en organisatorisch systeem van het kleinverbruiksegment.
- De kleinverbruikorganisatie van grote leveranciers is gericht op het gestandaardiseerd en tegen lage kosten afhandelen van grote hoeveelheden klanten. De grootverbruikorganisatie is flexibel ingericht en kan daardoor maatwerkoplossingen bieden.
- Artikel 1 lid 2 zorgt voor onnodige dubbelzinnigheid tussen gemeenten en de energiesector. Mogelijk kunnen de gemeenten en de sector gezamenlijk aan EL&I vragen om deze dubbelzinnigheid in de wet op te heffen.
- De tarieven voor de netwerkkosten zullen (bij gelijkblijvende capaciteit) niet wijzigen als gevolg van de indeling van een aansluiting in kleinverbruik of in grootverbruik.
- Een aantal leveranciers ziet fiscale risico's bij het sommeren van de energiebelasting als deze worden ondergebracht in het kleinverbruiksegment.

Aanleiding

Binnen de energiesector loopt het programma Stroomopwaarts. Dit programma is in het leven geroepen om een aantal administratieve knelpunten in het kleinverbruiksegment weg te nemen. Belangrijk doel van het programma is ervoor te zorgen dat de klant alleen nog contact heeft met de leverancier en om de processen eenduidiger en eenvoudiger te maken. Om dit te bereiken is de leverancier vanaf 1 april 2013 verantwoordelijk voor het bepalen van standen en verbruiken voor facturatie (omkering meetketen) en wordt de facturatie van de netkosten voor de netbeheerder door de leverancier uitgevoerd (verplicht leveranciersmodel).

Het programma Stroomopwaarts gaat ervoor zorgen dat het verschil tussen groot- en kleinverbruik groter gaat worden. Het grootverbruiksegment blijft grotendeels gelijk aan het huidige model, in dit model blijft het mogelijk om voor bepaalde klantgroepen maatwerkoplossingen te bieden. Het eenvoudiger en eenduidiger maken van het kleinverbruik segment zorgt er echter voor, dat het complexer en moeilijker (en daarmee duurder) wordt om hierin maatwerkoplossingen te bieden. Een van de uitzonderingssituaties die minder goed past binnen de nieuwe opzet voor kleinverbruik zijn de aansluitingen voor openbare verlichting op geïntegreerd net van de netbeheerder. Een belangrijke complicatie bij deze aansluitingen is dat deze administratief gezien niet, zoals andere aansluitingen in KV, worden behandeld als individuele aansluitingen maar dat deze worden gebundeld onder een virtuele (administratieve) EANcode per gemeente, per dorp of in een enkel geval per ontsteekpunt.

Vanuit het belang van dit programma is daarom het initiatief opgezet om, afnemers die (potentieel) vallen onder de werking van artikel 1 lid 2, te vragen of zij hun aansluitingen ook daadwerkelijk onder artikel 1 lid 2 wilden laten vallen, zodat deze aansluitingen *ook in de toekomst als grootverbruik behandeld worden*. De opdracht voor deze inventarisatie is belegd bij de werkgroep Artikel 1 lid 2 (WG A1).

Naar aanleiding van de inventarisatie van de WG A1 hebben de gemeenten onderzocht wat voor hen de impact zou zijn van een indeling in GV of in KV. Het belangrijkste punt dat hierbij naar voren is gekomen is dat bemeten aansluitingen in het KV segment in de komende jaren in het kader van de 'uitrol slimme meter' zullen worden voorzien van slimme meters. De gemeenten meenden hierin een kans te zien om de slimme meter in te zetten als middel voor het behalen van hun CO₂ doelstelling en zagen hierin een reden om hun aansluitingen als kleinverbruik te laten aanmerken.

Inmiddels is uit het overleg met IGOV gebleken dat de slimme meter niet het hoofddoel is van gemeenten, maar dat het hen gaat om het verbeteren van inzicht in de gerealiseerde energiebesparing bij OVL.

Telemangement systemen of slimme meters

Op dit moment wordt een groot deel van het OVL net geschakeld door middel van toonfrequent (TF) signalen. De installaties voor de TF schakeling worden ook gebruikt om voor het schakelen tussen de telwerken voor hoog- en laagtarief. De slimme meters die worden uitgerold hebben voor de schakeling tussen hoog- en laagtarief geen TF signaal meer nodig. Aangezien de installaties voor de TF signalen relatief duur zijn, zullen deze over 8 a 10 jaar worden uitgefaseerd. Vanuit deze achtergrond zijn de netbeheerders bezig met het ontwikkelen van een alternatief voor schakelen met TF signalen.

Netbeheerders testen momenteel verschillende alternatieve systemen, om in 2013 een besluit te kunnen nemen over het te gebruiken nieuwe systeem voor het in- en uitschakelen van het OVL-net. Dit systeem zal daarna z.s.m. worden ingevoerd bij nieuwe en te renoveren trafostations. In overleg met gemeenten kan dit systeem ook projectmatig versneld bij een gemeente worden geïnstalleerd.

De netbeheerders houden in de huidige pilotsystemen ook rekening met de wens van gemeenten om het OVL-net zelf te kunnen in- en uitschakelen. Daarnaast moet het nieuwe systeem geschikt zijn voor het comptabel meten van het OVL-verbruik van het voedingspunt en de belasting van de lokale bedrijfstransformator. Deze laatste meting is een belangrijk gegeven voor de netbeheerder voor het beheer en onderhoud van de bedrijfstransformator.

Onder meer bij Enexis worden proeven gedaan met een kWh-meter die niet alleen de kWh-en van het OVL-net en de bedrijfstransformator kan meten en registreren, maar ook het OVL-net kan in- en uit schakelen. Deze geavanceerde OVL meter is niet alleen op afstand uitleesbaar, maar kan ook op afstand benaderd worden om het geprogrammeerde in- en uitschakelprogramma aan te passen. Deze laatste functionaliteit zou ook onder geautoriseerde omstandigheden door de gemeente uitgevoerd en aangepast kunnen worden. Gemeenten kunnen dan -per wijk- zowel het astronomisch in- en uitschakelen als de avondsturing van het OVL-net op eigen wensen en initiatief op afstand inrichten.

In de huidige pilotfase is nog onbekend wat de kosten voor het meten van het OVL-verbruik en de eventuele kosten voor het maatwerk van zelf schakelen voor de gemeente zal zijn. De verwachting is echter dat dit bij een geïntegreerd systeem goedkoper zal zijn dan bij een separaat systeem voor de netbeheerder (meten van bedrijfsgegevens en astronomisch in- en uitschakelen) en een separaat systeem voor de gemeente (meten van het OVL-verbruik).

De slimme meters die gebruikt mogen worden in kleinverbruik dienen te voldoen aan de Dutch Smart Metering Requirements (DSMR). De meter die nu wordt ontwikkeld voor telemangement van OVL zal niet aan de DSMR voldoen. Deze oplossing zal daarom alleen in het segment grootverbruik kunnen worden toegepast, tenzij deze naast de slimme KV meter wordt geplaatst maar dat leidt voor zowel de gemeenten als voor de netbeheerder tot een onnodige verhoging van kosten.

De slimme meter is bedoeld voor consumenten. De slimme meters die worden uitgerold in het kleinverbruiksegment hebben de mogelijkheid om afgeschakeld te worden in het geval van wanbetaling of leegstand. Dit systeem staat echter maar één schakelactie per dag toe, waarbij het moment van schakelen niet exact te bepalen is. Deze wijze van schakelen is niet geschikt voor het schakelen van openbare verlichting.

Indien gemeenten op dit moment een meter willen die qua functionaliteit overeenkomt met de slimme meter dan is dit mogelijk. Deze meter zal echter niet geschikt zijn om gebruikt te worden in een telemanagement systeem zoals hierboven beschreven. Bij Enexis Meetbedrijf is het bijvoorbeeld mogelijk om via de *desgevraagd constructie* (artikel 16 eerste lid onderdeel p) een dergelijke meter in GV te krijgen voor €10,- per jaar meer dan het gereguleerde KV-tarief. Datacollectie voor deze meters zal uitkomen op ca. €10,- per jaar. Onderzocht zal worden of het mogelijk is om deze meter ook in grootverbruik tegen het gereguleerde tarief aan te bieden. Wettelijk (artikel 26ab vijfde lid) is geregeld dat de netbeheerders geen kosten in rekening brengen voor het beschikbaar stellen van meetdata aan de leveranciers in kleinverbruik. Het staat leveranciers echter vrij om hun eigen kosten in rekening te brengen bij hun afnemers.

Onbemeten aansluitingen

Een groot deel van de aansluitingen voor OVL is onbemeten. Deze aansluitingen worden gedimensioneerd meegenomen in de allocatie op basis van een brandurentabel die door de gemeente wordt aangeleverd. De administratie van deze aansluitingen vindt plaats op een geaggregeerd niveau (met virtuele EAN codes) en dus niet per individuele aansluiting. Het kleinverbruiksegment is gericht op afhandeling van individuele aansluitingen. Deze aansluitingen passen daarom niet binnen de structuur die in kleinverbruik wordt gehanteerd.

In de wet worden onbemeten aansluitingen expliciet uitgesloten (artikel 26 ae, tweede lid, onderdeel a) van de grootschalige uitrol van slimme meters. Deze uitsluiting vindt niet expliciet plaats voor de proefperiode (artikel 26 ad). Het is echter mogelijk om de slimme meter in deze proefperiode te weigeren als plaatsing technisch niet mogelijk is of als de kosten van plaatsing niet opwegen tegen de potentiële energiebesparing. Het lijkt niet in de geest van de wet te zijn dat de netbeheerder verplicht is om mee te werken aan prioriteitsplaatsingen voor slimme meters. Aanvullend dient hierbij te worden opgemerkt dat aanpassingen die nodig zijn om de onbemeten aansluiting voor bemeting geschikt te maken op kosten van de afnemer (i.c. de gemeente) zijn. Bij meting op een invoedingspunt met daarachter een aantal palen zijn deze kosten mogelijk nog acceptabel; in het geval van individueel aangesloten lichtmasten op vast net van de netbeheerder wordt een dergelijke aanpassing zeer kostbaar.

Overigens dient de opgave van de gemeente in de brandurentabel zo goed als mogelijk overeen te komen met het werkelijke verbruik. Als de gemeente maatregelen neemt (en dit kan onderbouwen) waardoor het aantal branduren afneemt of waardoor tijdens een deel van de branduren een lager vermogen wordt afgenomen (dimmen), dan kan dit tot uiting komen in de aangepaste brandurentabel. Deze aangepaste tabel is onlangs overeengekomen in het reguliere overleg tussen NBNL en IGOV. Een gemeente kan dus ook in onbemeten situatie aantonen dat er sprake is van een lager energieverbruik door statisch dimmen, waarmee het kan voldoen aan CO₂ doelstellingen en aan de wens om de energienota te verlagen.

Interne organisatie van leveranciers

Met name grote leveranciers hebben hun organisatie vaak opgesplitst in separate business units, in een aantal gevallen ook separate BV's, voor kleinverbruik en voor grootverbruik. De systemen en de structuur van deze business units zijn afgestemd op de markten die zij in hoofdzaak bedienen. De BU's voor kleinverbruik zijn ingericht op een gestandaardiseerde afhandeling van grote aantallen klanten. De IT systemen en de organisatie (o.a. d.m.v call centers) van deze BU's zijn niet gericht op flexibiliteit en zijn niet geschikt voor het maatwerk dat nodig is voor de afhandeling van OVL aansluitingen.

De Business Units voor grootverbruik zijn veel meer ingericht op het leveren van maatwerk voor een klein aantal klanten met grote volumes. Deze BU's kennen een accountmanagementstructuur en hebben relatief kleine IT systemen die flexibel zijn in te richten.

Met de reeds eerder besproken invoering van de wetgeving in het kader van Stroomopwaarts zal de afhandeling van het KV segment verder gaan afwijken van de huidige situatie.

Artikel 1 lid 2 in de wet

Artikel 1 lid 2 en lid 3 zijn in 1998 in de elektriciteitswet opgenomen om een aantal afnemers met een groot aantal kleine aansluitingen de mogelijkheid te bieden om reeds eerder gebruik te kunnen maken van de geliberaliseerde energiemarkt en om deze partijen te kunnen behandelen volgens de

spelregels voor grootverbruik. Bij navraag bij het ministerie van EL&I kwam naar voren dat daar waar nu in het tweede lid wordt gesproken over de organisatorische eenheid in eerste instantie de formulering rechtspersoon werd gehanteerd. De term organisatorische eenheid is in dit artikel geïntroduceerd om gemeenten de mogelijkheid te geven om de eenheden voor OVL en rioolpompen bij elkaar op te tellen, zodat zij alsnog boven de 2 MVA grens uit konden komen. Bij de laatste wijziging van het tweede lid zijn de beheerders van telecomnetwerken toegevoegd aan het tweede lid; hierbij is overwogen om de 2 MVA grens uit het te schrappen. Dit is uiteindelijk niet gedaan omdat hierdoor het risico zou ontstaan dat hierdoor ook allerlei kleinschalige communicatienetwerken hierdoor zouden worden geraakt. Het is te overwegen om als energiesector en gemeenten aan EL&I te vragen of de toepassing van de 2 MVA grens op OVL kan komen te vervallen, waardoor de dubbelzinnigheid van de segmentering van OVL wegvalt. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door OVL over te plaatsen naar het derde lid van artikel 1.

De hoogte van de tarieven voor de netkosten zijn gekoppeld aan de capaciteit van de aansluiting, hierbij maakt het niet uit of de aansluiting zich in KV of in GV bevindt, de tarieven tot 3*80 zijn hierbij altijd gelijk. Deze tarieven zullen niet wijzigen als gevolg van de indeling van een aansluiting in kleinverbruik of in grootverbruik.

Fiscaal risico

De heffing van de energiebelasting wordt geregeld in de wet belastingen op milieugrondslag. De huidige praktijk is dat het verbruik van alle OVL aansluitingen een gemeente wordt gesommeerd voor het bepalen van de hoogte van de energiebelasting. Een aantal leveranciers is van mening dat zij deze somming voor de energiebelasting ook in het KV segment kunnen realiseren. Andere leveranciers zien op dit vlak risico's, die zij niet wensen te accepteren. Andere leveranciers zullen dit fiscale risico in het algemeen doorleggen naar de klant.

Maatschappelijke kosten bij OVL-aansluitingen als KV

Het onderbrengen van OVL aansluitingen (met name lichtmasten op vast net van de netbeheerder of aansluitingen op geïntegreerd net) zorgt voor een onnodige verhoging van maatschappelijke kosten.

- De kosten kunnen worden veroorzaakt door het aanpassen van de structuur van de individuele aansluitingen aan de vereisten van het kleinverbruiksegment. Dit betekent dat elke lichtmast wordt voorzien van een eigen EAN code. Deze aansluitingen kunnen vervolgens als reguliere KV aansluitingen worden afgehandeld. Dat houdt in dat ze individueel worden geswitcht en dat de meetdata per individuele lichtmast wordt vastgesteld. Dit levert een verhoging van de administratieve last aan de kant van de gemeente, de netbeheerder en de leverancier.
- De kosten kunnen ook worden veroorzaakt door het aanpassen van de vereisten van het kleinverbruiksegment door de introductie van een aantal uitzonderingen voor OVL aansluitingen. Deze uitzonderingen zorgen voor extra complexiteit in de systemen van en tussen de leveranciers en de netbeheerders om uitvoering te geven aan het wettelijk Leveranciersmodel. De netbeheerders zullen dergelijke kosten socialiseren. Leveranciers zullen deze kosten contractueel in rekening proberen te brengen bij hun klant of zij zullen er mogelijk vanaf zien om deze klantgroep te bedienen, zodat zij deze kosten kunnen vermijden.

Werkgroep openbare verlichting

Netbeheer Nederland en IGOV hebben reeds een regulier overleg waarin knelpunten worden besproken die aan beide kanten spelen. Vanuit het overleg met betrekking tot de indeling van aansluitingen als gevolg van artikel 1 lid 2 is aan IGOV gevraagd wat zij zien als de belangrijkste knelpunten. Deze werkgroep (of in een aan de werkgroep rapporterende taskforce) heeft de opdracht om in het komende jaar te werken aan een roadmap waarin voor de onderstaande knelpunten naar een structurele oplossing zal worden gezocht. De overgang van OVL aansluitingen naar het grootverbruiksegment is een stap in deze roadmap.

1. Indeling van OVL in grootverbruik in GV (begin 2013)
2. Meldpunt werkwijze voor opnemen van storingen aan de OVL
3. Knippen van de aansluitkabel voor veilig werken wat tot extra kosten leidt.
4. En dan in het verlengde hiervan het meedenken over een optie van bijvoorbeeld een stekerbare verbinding?
5. Communicatie bij kabelstoringen. (Wat gaat er wanneer gebeuren en wat is er gebeurd)

6. Afhandeling kabelstoringen met daarbij als hoogste prio een veel snellere en betrouwbaardere inzet meetwagen bij kabelstoringen
7. Digitale toegang tot netgegevens. Beschikken over de kabeltekeningen en-of aansluitschetsen
8. Verbetering procedure Aanvraag Nieuwe Aansluitingen. Dit loopt nu via aansluitingen.nl Dat werkt mogelijk goed voor een particuliere aansluiting, maar niet voor een OVL project en ook niet voor 6A aansluitingen. Bij Enexis bestaat een OVL portal, dit lijkt goed en naar wens te functioneren. Is dit een model voor landelijke toepassing?
9. Het opleveren van aangevraagde aansluitingen
10. Het beschikbaar stellen van branduren (bedrijfsuren) per schakelregime over een periode van een jaar.